

UP Board Solutions for Class 6 Hindi Chapter 4 वर्षर्तुः (अनिवार्य संस्कृत)

अभ्यास

प्रश्न 2.

एक पद में उत्तर दें –

- (क) आकाशं कदा मेघाच्छन्नं भवति?
- (ख) वृक्षेषु कानि उद्भविष्यन्ति?
- (ग) वर्षाजलं किं करिष्यति?
- (घ) भूमिः कदा पङ्किला भविष्यति?
- (ङ) जनाः केन भयभीताः भविष्यन्ति?

उत्तर :

- (क) वर्षाकाले।
- (ख) नवीनानि पत्राणि।
- (ग) मधुरंध्वनिं।
- (घ) वर्षाकाले।
- (ङ) विद्युत्पातेन।

प्रश्न 3.

मंजूषा से उचित पदों का चयन कर रिक्त स्थानों की पूर्ति करें (पूर्ति करके) –

- (क) प्राचीनानि पत्राणि पतिष्यन्ति।
- (ख) वर्षाकाले मेघाः गर्जनम् करिष्यन्ति।
- (ग) जलस्य अधिकतया मार्गाः अवरुद्धाः भविष्यन्ति।
- (घ) गमनागमने बाधा आगमिष्यति।
- (ङ) विद्युत्पातेन जनाः भयभीताः भविष्यन्ति।

विशेष

नोट – विद्यार्थी भविष्यति, भविष्यतः, भविष्यन्ति की तरह 'पठिष्यति, पठिष्यतः, पठिष्यन्ति', 'गमिष्यति, गमिष्यतः, गमिष्यन्ति' आदि रूप स्वयं लिखें।

प्रश्न 4.

रेखांकित पदों के आधार पर प्रश्न निर्माण करें –

- (क) वर्षायाः अनन्तरं कृषकाः क्षेत्रेषु धान्यं वपन्ति।

उत्तर :

वर्षायाः अनन्तरं कृषकाः क्षेत्रेषु किं वपन्ति?

(ख) धान्यं दृष्ट्वा कृषकाणां हृदयं प्रफुल्लितं भवति।

उत्तर :

धान्यं दृष्ट्वा केषाम् हृदयं प्रफुल्लितं भवति?

(ग) वर्षाकाले आकाशं मेघाच्छन्नं भवति।

उत्तर :

कस्मिन्काले आकाशं मेघाच्छन्नं भवति?

प्रश्न 5.

संस्कृत में अनुवाद करें-

- (क) आकाश में बादल घिरे हैं।
(ख) कल वर्षा होगी।
(ग) मैं कल घर जाऊँगा।
(घ) तुम दोनों कहाँ जाओगे?
(ङ) हम दोनों अपना पाठ पढ़ेंगे।

अनुवाद -

आकाशं मेघाच्छन्नं वर्तते।
श्वः वर्षा भविष्यति।
अहं श्वः गृहं गमिष्यामि।
युवां कुत्र गमिष्यथः?
आवां स्वपाठं पठिष्यावः।